

Пётра Мурзёнак: Тры вершы да вечарыны “(Не) растраляная паэзія”,
29 кастрычніка 2022 года

Анатацыя. У кароткай прамове на вечарыне “(Не) растралянай паэзіі, 29 кастрычніка 2022 года, прыводзяцца разважанні аб лёсе загубленых паэтаў і прадэкламіраваны тры вершы аўтара, прысвечаныя Курапатам, нястомнаму змагару З. Дашкевічу, і Нацыянальнаму генію Я. Купале.

Добры вечар!

Сёння, калі мы ушаноўваем жыццё маладых паэтаў, загубленых сталінскім рэжымам, я прачытаю тры вершы, якія, на мой погляд, маюць непасрэднае дачыненне да гэтай падзеі. Пачну я з напаміну пра ўрочышча “Курапаты”, якое, дзякуючы працы Зянона Пазьняка, найперш стала вядомым для беларускіх людзей, з публікацыі ў 1988 годзе артыкула “Курапаты – дарога жыцця” (З.Пазьняк, Я.Шмыгалёў).

У 2013 годзе падчас свайго візіту ў Беларусь, я яшчэ раз наведаў народны мемарыял. Але ў гэты раз, дзякуючы працы сп. Леаніда Маракова (сына растралянага паэта Валерыя Маракова), які адкрыў імёны тысяч і тысяч ахвяр сталінскіх рэпрэсій, я ішоў туды пакланіцца роднаму брату майго дзеда, Сяргею Ігнатавічу Мурзёнку, бо ведаў, што мой дзядзька, у 20-гадах мінулага стагоддзя, пайшоў з Пастаўскага раёна, што ў Заходняй Беларусі, у Мінск, вывучыўся на судздзю, але аднойчы знік ад сям’і ў жніўні 1937 года, а ўжо 15 лістапада 1937 года ён быў асуджаны на смерць як польскі шпіён, а 22 лістапада, праз пяць дзён пасля прыгавора, растраляны. Няма сумневу, што яго шлях перасякаўся са шляхамі маладых паэтаў і многіх іншых беларусаў, як у засценках НКВД, так і магчыма па дарозе ў Курапаты.

КУРАПАТЫ

Там дзе паэты -
там і мае дзяды!

Не ўсе там разам спрычыніліся,
ды ўсё ж -
пад хвоямі спачылі
некаторыя
за кальцавой дарогай.

Не ведала

затраўленае пакаленьне многа -
калі было б то сёння
за вамі пэўна ж людзі прасачылі,

тады ж вас нелюдзі
за клас гуманны не лічылі ...

Пяюць ім ціха, так як могуць сосны ...
Плывуць бясконцыя над Мінскам -
без пакаяння -

восеньні і вёсны!

30 кастрычніка 2020 года, Атава

Савецкія ўлады, як і лукашэнкаўскі рэжым ніколі не пакаяліся ў здзейсненых зладзействах. І толькі памяць людзей і наша з вамі памяць сёння, гарантуе, што гэта калісьці будзе зроблена. Таму асаблівую ўдзячнасць мы таксама выказваем абаронцам Курапатаў - якія ПОМНЯЦЬ. У 2002 годзе мы з Атаўскага аддзела ЗБК высылалі каля 200 даляраў маладым людзям, якія ўзімку жылі ў намётах і перашкаджалі ўладам рушыць тэрыторыю мемарыяла – бо бачце гэтыя антынародныя ўлады вырашылі лажыць там дарогу. Сярод маладых людзей быў і Дзмітры Дашкевіч, чалавек, якога я глыбока паважанаю за яго перакананьні і яго дзеі – ён нават у адзіночку выходзіць на пікеты ў абарону народнага мемарыяла. Адзін раз на талаку ў Курапаты на жаль прыйшло не шмат людзей, дык сп. Дашкевіч публічна выбачаўся, што ён не мог быць там, бо знаходзіўся на той час у турме. Верш “Прарок”, прысвячаецца Змітру Дашкевічу.

ПРАРОК

З.Дашкевічу

Так выйшла. Ясна неўзнарок.
І не сябры ў тым вінаваты,
І не народ, што ў Курапатах
Не вывучыў патрэбны так урок.

Так выйшла. Зроблены паважны крок,
Што прывядзе праз пакаяньне
Да згоды, праз ахвяраваньні
Да дня, калі заўважыць нас прарок.
Аттава, 5 лістапада 2014 г.

І яшчэ адзін верш. Я не прыхільнік адзначаць сумныя даты, па мне, напрыклад, дык лепей святкаваць дзень нараджэння, чым дзень, калі чалавека не стае на зямлі. Усё ж сёння, думаю важна ўспомніць вялікага паэта Беларусі Янку Купалу, лёс якога склаўся не менш трагічна, чым лёс “(не)растраляных паэтаў”. Уявіце, калі Купалы яму было ўсяго толькі 60 год. Гэты мой верш быў напісаны 10 год таму да 130-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы. Сёлета, мы адзначаем 140 год з дня нараджэння

паэта, які зрабіў аграмадны ўклад ў станаўленьне беларускай нацыянальнай свядомасці. Верш называецца “Пясьняру”.

ПЯСЬНЯРУ

Да 130-годдзя з дня нараджэння

Не скарыўся нікому пясьняр,
Да апошняга дня быў змагар,
Гора й шчасце з народам дзяліў,
Каб забраным край родны ня быў.

Ён народу свайму перадаў
Веру й мову – каштоўнейшы дар.
Цемру вершамі
нішчыў ваяр,
Вызваляючы сонца ад хмар.

Нам застаўся апошні іспыт –
Духа злога сагнаць у нябыт.
Як ні душыць чужынец-махляр
Пераможа Купала-пясьняр!

Аттава, 16 жніўня – 14 кастрычніка 2012 года

Дзякую.
Добрага ўсім вечара.

Piotra Murzionak: “Three Poems for a Party of “(Not Shot) Poetry”, October 29, 2022
(webzine “Kultura.Natsyja”, issue 30, November 2022, 436-438, www.sakavik.net)

Abstract: In the short introduction for a party of “(Not) Shot Poetry” related to the date of October 29, 2022 we discuss the fate of poets who were shot and killed on that night and we present three poems of the one person who has dedicated himself to keeping before the public’s memory today’s Kurapaty Forest Burial Ground, i.e. to the untiring fighter for this cause, namely – Zmitser Dashkievich, and to our national genius, Yanka Kupala

Пётра Мурзёнак: Три стихотворения для вечера “(Не)расстрелянная поэзия”,
29 октября 2022 г.

(веб-журнал “Культура. Нацыя”, вып. 30, ноябрь 2022, 436-438, www.sakavik.net)

Резюме. В коротком выступлении на вечере «(Не)расстрелянная поэзия» 29 октября 2022 г. автор размышляет о судьбах замученных поэтов и представляет три своих стихотворения, посвященные Куропатам, неутомимому борцу З. Дашкевичу и народному гению Янке Купале.